

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očitina znaša:

celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 37. V LJUBLJANI, dné 13. avgusta 1908. Leto III.

ustanove katoliške. Škofje sploh pravice nimajo v tem oziru kaj prepovedovati, niti papež ne. Strokovne organizacije imajo izključno gospodarske težnje, zato holandskemu episkopatu niso nič mar. Če se katoliški delodajalci združijo s protestantskimi skupno v delodajaljskih zvezah, smejo to tudi delavci. Temu mnenju so skoro vsi pridružijo, sklone se pa Holandcem prepustiti, naj se ravna po svojih posebnih razmerah. Debruxne iz Genta poroča o potrebi osnovati mednarodno tajništvo. Sklenila se je sledeča resolucija:

1. Krščanskim strokovnim organizacijam v vseh deželah se priporoča, da a) osnujejo gmotne krepke in kolikor mogoče bolj centralizovane industrijske, oziroma strokovne zveze z enotnimi načeli, b) da združijo posamezne strokovne zveze z deželne centrale z enotnim vodstvom (strokovna komisija, strokovni odbori), 2. a) kot osrednji in poslovni urad za mednarodno zvezo deželnih central naj posluje mednarodno tajništvo za krščanske strokovne organizacije vseh dežel, b) mednarodno tajništvo se poveri generalnemu tajniku nemških kršč. strokovnih društev Stegewaldu v Kolinu, c) deželna centrala plačuje za mednarodno tajništvo letni prispevek 1 pf. za osebo; 3. osnuje se mednarodna strokovna komisija, v katero pošlje vsaka deželna centrala po enega zastopnika na 100.000 udov; 4. deželna centrala poroča mednarodnemu tajništvu svojo statistiko.

× × ×

Državni poslanec Kunschak nam je poslal oklic, katerega je sklenila krščansko-socialnim delavcem vseh dežel poslali 1. konferenca krščanskih strokovnih voditeljev v Curihi. Oklic se glasi:

KRŠČANSKIM DELAVCEM IN DELAVKAM VSEH DEŽEL.

Delavci tovariši!

V Curihi zbrani zastopniki krščanskih strokovnih društev različnih narodnosti vas pozivljajo, da pristopite vsi strokovnim organizacijam v vaših krajih, jih podpirate in pospešujete, kajti te organizacije so si postavile za cilj:

1. Razmere mezdnih delavcev z ozirom na mezdo in delavni čas, njih dostojanstvo in zdravstveno varstvo izboljšati, varovati ter zagotoviti.

2. Te naloge zasledovati potom državnega redu in izključiti vsa sredstva ter težnje, ki žalijo verska in politična naziranja članov.

3. Sredstvo, da se te naloge izvedejo, je vplivanje na delodajavstvo, in če je to brezvspešno, štrajk kot potrebno in upravičeno bojno sredstvo, pri katerem je varovati treba načelo pravičnosti.

4. Naše organizacije nadalje stremijo za tem, da se enakopravnost meznega delavstva v državi in družbi izvojuje z vso odločnostjo, posebno pri delavski pogodbi; načela naprednega boja v smislu socialnih demokratov se pa odklanja.

5. V to svrhu podpiramo sodelovanje vsega krščanskega delavstva različnih konfesij in političnih strank.

Tovariši!

Vsled temeljnih posvetovanj v Curihi smo prišli do prepričanja, da je socialni položaj našega stanu v vseh kulturnih državah navadno povzročen po enakih razmerah, ki imajo svoj

izvor v industrielnem, po tehniki prospevajočem razvoju in v zlih pojavih kapitalističnega gospodarskega reda. Da se izpremenijo te socialne razmere, pod katerimi ječe delavci, je nujno in neobhodno potrebno združevanje v strokovnih društvih, da je mogoče voditi boj za pravične delavne pogoje in svobodo ter samostojni položaj meznega delavstva.

Zato vas, krščanski delavci, odločno pozivljamo: Ne bodite malosrčni, iznebite se vseh predsodkov ter brezbržnosti! Oklenite se strokovnih društev ter postanite požrtvovalni sodelavci, ki se zavedajo, kaj je njihov cilj! V organizaciji je naša moč in naše upanje! Gleda na te cilje so mezdni delavci vseh dežel solidarni.

Podati si hočemo bratovsko roko za zvezo v obrambo in v kljub v boju za naše pravice, za Boga, rodbino in domovino!

Zastopniki na mednarodni konferenci krščanskih strokovnih voditeljev:

Kunschak (Dunaj), Krikava (Dunaj, za tekstilno delavstvo), Hanak (Dunaj, za tekstilno delavstvo), Kovarik (Dunaj, za tekstilno delavstvo), Ullreich (Dunaj, za tobačno delavstvo), Spalowsky (Dunaj, za lesno delavstvo), Macho (Dunaj, peki), Michler (Dornbirn, za čipkarje), Fischer (Gradec).

Splošen štrajk v kranjskih papirnicah.

Delavstvo po vseh kranjskih papirnicah »Leykamove družbe« štrajka. Vevško delavstvo je pred vsem pričelo štrajkati v prilog svojih štrajkujočih sodelavcev in sodelavk na Sorškem polju. Štrajka pa tudi za izboljšanje svojih bednih razmer. Le čudimo se, da ni že prej nastopilo s stavko vevško delavstvo. Saj so razmere bile take, da ni bilo ne za živeti, ne za umreti.

Nadzorovalno osebje, ne vse, to je resnica, je psovalo delavke, a tudi delavce z ne baš uljudnimi izrazi. Vsakdanja psovka je bila pr tercijalka itd., itd.

Delavke so iz dnevne plače premeščali v akordno službeno razmerje. Delali so pa tako, da ni imelo pri tem škode podjetje. Navadno akordno delavstvo več zasluži, kakor na dan plačano. Tu ni bilo tako. Veliko delavk je zaslužilo zgolj 70 vinarjev na dan v sedanji draginji, 80 in 90 vinarjev dnevne plače med delavkami tudi ni bilo posebno redko. Prosilo se je družbo, naj izboljša plače, a družba je bila gluha in ni čula obupnih glasov svojega izstradanega delavstva.

Je-li preostajalo ubogemu delavstvu kako drugo sredstvo, nego stavka?

Upravičena je sedanja stavka kranjskega papirnega delavstva. Boljše in veliko boljše kakor bogata »Leykamova družba«, plačuje svojo delavstvo, plačuje ubogi in zadolženi kmet svoje posle in delavce.

Kaj bi rekli o »Slovenskem Narodu«! Ni napravil usluge svojim somišljenikom, ki tudi stavkajo, s svojo predvčerajšnjo strupeno protidelavsko notico. Lagal je, da je na nedeljskem shodu v Sostrem govoril dr. Krek. Smešno. Dr. Krek je v nedeljo zjutraj maševal na Prtovču, med tem ko se je zbiralo delavstvo v Sostrem na shodu. V Sostrem je v nedeljo zjutraj govoril Moškerc in ne dr. Krek. Tako laže »najbolj informirani« in najstarejši slovenski dnevnik.

Ne pozabite na štrajkujoče delavstvo v
Medvodah, na Goričanih in v Vevčah!
Prirejte zbirke zanje!

Mednarodna konferenca krščanskih strokovnih voditeljev.

V Curihi v Švici je te dni zborovala prva mednarodna konferenca voditeljev krščanskih strokovnih društev. Avstrijska država je zastopal državni poslanec Kunschak. Na pozdravnem večeru je bilo navzočih 600 oseb. Od sej je za beležiti treba sledeče:

Državnozborski poslanec Schiffer iz Düsseldorfa povdarja, kako lepe vspehe imajo mednarodne zveze delavskih organizacij. To se je posebno izkazalo pri tekstilnem delavstvu. Stegewald poroča o krščanskih strokovnih organizacijah v Nemčiji. Imajo 365.000 članov. Vse so združene v centralni zvezi, ki ima svoj sedež v Kolinu. Strokovnih listov je 25, uradnikov 250 in 100 delavskih tajnikov. Za Avstrijo poroča urednik Spalowsky z Dunaja. V socialno-demokratski strokovni organizaciji je združenih le 22 odst. avstrijskega delavstva. Krščanska strokovna društva so dozdaj priključena drž. zvezi krščanskih delavskih društev, od novega leta 1909 počenši pa se bo osnovala »Krščanska strokovna zveza«. Državni strokovni komisiji so priključene vse osrednje zveze, vsega skupaj je bilo koncem 1907 organiziranih 63.000, v nemških osrednjih lokalnih zvezah 40.000, v čeških 21.000, v slovenskih 2000. 27 zvez je imelo 230.000 K dohodkov, 193.000 K izdatkov, v blagajnah koncem leta 1907 92.000 K. Strokovnih listov je devet. Tedenski prispevki so med 62 in 14 vin. Izkušajo se povišati. Štirje člani strokovnih organizacij so v parlamentu poslanci. V Švici imajo kršč. strokovna društva 11.300 članov, na Holandskem imajo katoliške strokovne organizacije 12 tisoč 77 članov, evangeljske 1986, medkonfesionalne 5500. V Belgiji imajo soc. demokratke 45.000 članov, kršč. 30.664. Strokovnih listov je 9, 7 lokalnih, uradnikov je 24. V Italiji jih je 13.765. Na Švedskem je v kršč. strok. društvih organiziranih 12.300.

Ustanovitev mednarodnega tajništva.

Drugi dan se je o govoru nemškega državnega poslanca Giesbertha debatiralo. Debata je zanimiva. Nekaj holandskih delegatov stoji namreč na stališču, naj bodo strokovne organizacije konfesionalne. Drugi temu burno ugovarjajo, zlasti generalni tajnik Hegewald ostro obsoja holandske škofo, ki so katoličanom prepovedali združevati se v interkonfesionalnih kršč. strokovnih organizacijah in jim priporočali, naj

Položaj med štrajkujočim delavstvom je neizpremenjen. Štrajk je tako na Sorškem polju, kakor tudi v Vevčah splošen, delavstvo v obeh podjetjih koraka skupno v sedanjem boju.

Štrajk ni političen. Je zgolj gospodarsk. Resnici na ljubo bodi konstatirano, da štrajkajo v Vevčah tudi pristaši socialno-demokratske stranke, razven voditelja Finka, in tudi pristaši narodno-napredne stranke. Vsi se udeležujejo skupnih posvetovanj, na katerih se je ponovno in ob velikem navdušenju naglašalo, da v skupnem gospodarskem boju delavstva ne loči strankarsko prepričanje.

Niso bili merodajni za štrajk ne politički in ne narodni razlogi. Lakota je prignala delavstvo v štrajk. Vse, kar bo morebiti o vzrokih štrajka pisalo štrajkujočemu delavstvu nasprotno časopisje, je laž.

Včeraj je bilo pred vevško tvornico burno. Tvorniško uradništvo je nagnalo iz tvorniških hiš nekaj delavcev na lesno skladišče, da prekladajo les, samo da bi nagajalo delavstvu. Niso šli prostovoljno, a strah, da izgube stanovanja, je povzročil, da so kazili stavko. Štrajkujoče delavke, ko so to izvedele, so šle pred tvornico, kjer so pozdravljale z živahnimi živimi klici stavkokaze in jim ponujale šopke in kopriv. Stavkokazi so bili nekaj nasilni proti delavkam, ki so jih v silobranu noto okinčale z blatom. Dasi je lil dež kakor iz škafe, so vztrajale delavke do večera. Danes delata le še dva stavkokaza, med njima tudi neki Fink, ki je bil ob zadnjem štrajku predsednik štrajkujočega odbora.

Medvode in Goričane je zapustilo že minulo soboto orožništvo. Delavstvo je živahno pozdravljalo odhajajoče orožnike. Razven nekaterih izjem ob začetku stavke, se je obnašalo orožništvo, ki je stražilo papirnici, strogo objektivno.

Županstva v Medvodah, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Št. Vidu nad Ljubljano in v Smledniku so napravila dopis na centralo, naj že centrala napravi konec.

Včerašnjega posvetovanja sorškega in medvoškega štrajkujočega delavstva se je udeležilo vse delavstvo. Navdušeno se je sklenilo, da prej ne preneha štrajkati, dokler se ne ugotovi tudi vevškemu papirnemu delavstvu. Višarni živijo - in hvala-klici so zaočil, ko se je prečitalo neko pismo načelnika »Slovenskega kluba«, dr. Šusteršiča, in naznanilo, da je daroval štrajkujočemu delavstvu 100 kron.

Vevška tvornica grozi, da vrže na cesto delavce, ki stanujejo v fabriških hišah. Neumna grožnja. Stanovanja se morajo odpovedati tri-mesečno. Delavci, ki jim groze, da jih vržejo iz tvorniških stanovanj, naj to naznanijo g. županu Dimniku, ki bo naučil gospodo, da bo znala spoštovati postave.

Ljubljansko delavstvo je nabralo za stavko 152 kron.

× × ×

Izjava. Z ozirom na dnevno vest v »Slovenskem Narodu«, št. 115., z dne 11. t. m. pod za-
glavjem **štrajk v papirnici v Vevčah**, podpisani resnici na ljubo izjavljam, da je grda neresnica, da bi bila »**prešnji župnik in kaplan pri Devici Mariji v Polju vtaknila od ravnateljstva vevške papirnice po 400, oziroma 200 kron na leto za to, da sta držala delavstvo v pokorščini!**« Pač pa je res, da je dobival župnik po naročilu osrednjega vodstva vevških tvornic na Dunaju nekaj let sem **običajna darila te družbe za reveže**, kakor n. pr. v Preski 200 K na leto in kapelan še vrh nagrade novoletno darilo **sto kron** za poučevanje na vevški tvorniški šoli. Nikdar pa nikomur ni na misel prišlo, da bi kdo poskušal **dajati ali vzprejemati kako podkupila za držanje ljudstva v pokorščini** ter razširjanje enakih ostudnih laži, ki prihajajo od gotovih uslužbencev vevške papirnice same, in slabo vplivajo v poblaženje štrajka v interesu delavstva in podjetja. — Ljubljana, dne 12. avgusta 1908. M. Kolar, stolni dekan, prejšnji župnik pri D. M. v Polju.

× × ×

Zahteve vevškega delavstva.

Štrajkujoče vevško delavstvo je sklenilo, da odpošlje upravnemu svetu »Leykamove družbe« sledeče zahteve:

Upravnemu svetu

»**Leykam Josefsthalske družbe**«

na Dunaju.

Delavstvo vevške papirnice je pričelo danes stavkati. Stavka je bila upravnemu svetu pravilno naznanjena. Vnaznanilu si je obenem de-

lavstvo pridržalo pravico, da stavi pogoje, pod katerimi je voljno, da prične zopet delati. Že naprej zavrača vsako predbacivanje, češ, da je naš štrajk protipostaven, kar ni res, ker smo pravočasno naznanili stavko.

Izjavljamo, da ne prenehamo prej štrajkati, dokler se ne ugotovi upravičenim zahtevam štrajkujočega delavstva v Goričanih in v Medvodah. Ne prenehamo pa tudi prej štrajkati, dokler se ne ugotovi naše zahteve.

Izjavljamo:

- a) vsak delavec in delavka se mora po štrajku nastaviti na ono mesto, kjer je delal pred štrajkom.
- b) Masreglovan ne sme biti nihče.
- c) Končni pogoji se morajo sodnijsko vpisati.
- d) Končni pogoji za popolno pričetje dela se morajo podpisati po podjetju in po od delavstva za to pooblaščenih delavskih zaupnikih.

Plačevanje se mora vedno pričeti ob pol 5. uri popoldne, ne samo, če pade plačilni dan na soboto, marveč tudi, če pade na petek, kadar je v soboto praznik.

Ob praznikih naj delo počiva.

Pogrebov rajnih sodelavcev in sodelavk se sme vsakdo udeležiti, ki to naznani.

Najmanjša plača za delavke začetnice mora znašati 1 krono, ki se naj pa izboljša vsaj v treh mesecih.

Najmanjša plača za delavce začetnike znašaj 1 krono 40 vinarjev na dan, ki se naj izboljša vsaj čez tri mesece.

Delavstvo dobivaj tudi po štrajku premog, in sicer naj ga dobi takoj po naročilu in ne šele čez dva ali tri mesece, kakor se je dozda go-dilo.

Delavkam, na dan plačanim, naj se splošno zviša plača za 40 vinarjev dnevno.

Akord za čezure naj se zaračuna s 50 odstotki.

Po nezgodah poškodovanim delavcem in delavkam se mora dati vsaj tista plača, ko se povrnejo v tovarno, ki so jo imeli pred nezgodo.

Rokodelcem naj se izboljša plača za 50 vinarjev dnevno. Ob nedeljah se mora končati šiht opoldne in ne ob 4. popoldne, kakor zdaj. Nedeljski dopoldanski šiht veljaj za celi dan.

Pomnoži naj se število delavcev v »Kesselhausu« tako, kakor je bilo prej sistemizirano.

Določi naj se, da delajo profesionalisti svoje delo in naj jim ne nakažejo dela po cestah.

Delavstvo na »Jeneziji«, na holenderjih in pri papirnih strojih zahteva, da se prične delo ob ponedeljkih ne več ob 4., marveč ob 6. zjutraj.

Navedene zahteve veljajo samoobsebi umevno za vse navedene oddelke.

Nočni šiht naj takoj, ko se stroji ustavijo, tudi izvrši čistilna dela. Nedeljsko delo naj se dvakratno zaračuna.

Plača naj se izboljša dnevno za 1 krono. Pomočniki in pomočnice na blajholenderjih zahtevajo, naj se jim dá tudi premija, ki je dozda ni.

Na blajholenderjih in na jenezijah zahteva delavstvo premije v višini, kakor na holenderjih.

Delavke na blajholenderjih naj ostanejo le pri svojem delu. Plače naj se tako zaračunajo, kakor dozda. Premije naj se per mille zvišajo za 6 vinarjev.

Delavstvo pri dekelmašinah stavi zahteve, ki jih stavlja delavstvo na jeneziji, na holenderjih in pri papirnih strojih. Pri dekelmašinah zahteva delavstvo naj se zviša premija za 20 vin. pri 1000 kg. Pri dekelmašinah naj se nastavi še ena delavna moč, ki je bila prej že nastavljena.

Delavstvo pri parnih strojih zahteva, naj se zviša premija kakor pri ostali fabrikaciji.

Plača se zvišaj za 1 krono dnevno.

Nastavijo naj se tudi stalni pomočniki.

Zavijačem (Pakerjem) naj se zviša plača:

1. Prvemu zavijaču pri akordnem delu za 20 vinarjev, drugemu zavijaču za 18 vinarjev;
2. pri 100 kg se zahteva 25 odstotkov pri verkšinah;
3. dnevna plača se zvišaj za 50 vinarjev.

Embalage-mizarjem naj se zviša plača od enega zaboja za 10, od pakbretna pa za 8 vin.

Dnevna plača se zvišaj za 50 vinarjev dnevno.

Markirar naj dobi od vagona 2 K, poleg tega naj se plača vsaka markacija posebej.

Nadzorovalnemu osebju naj se strogo naroči, da postopaj z delavstvom uljudno. Vzdrži naj se vsakih psov in kričanja.

Delavstvo zahteva, če manjka kak delavec, se mora namestiti na njegovo mesto drug delavec. Če pa to ni mogoče, se mora njegova

plača razdeliti med tiste, ki opravljajo njegovo delo.

Če je kdo premeščen od boljšega na slabše delo, se mu ne sme znižati plača, ki jo je imel prej.

Na »Kohlengangu« zahteva delavstvo premije v višini, ki so običajne na holenderjih.

Kurjači zahtevajo, naj se jim pridele pomočniki. Plača naj se določi 3 krone dnevno.

Mazači pri transmisijah in na jeneziji zahtevajo, naj se jim izboljša plača dnevno za 1 krono. Dobe naj tudi premije. Zahteva se, naj ostanejo mazači le pri svojem delu.

V papirni dvorani morata biti nastavljeni še 2 ausšusaustrogarja. Limarji zahtevajo premije, ki so običajne na galenderjih.

Delavcem na dvorišču, na dan plačanim, naj se izboljša plača na dan za 50 vinarjev.

Akordno delavstvo zahteva 50 vinarjev več pri vagonu. Določi naj se, da se naj vagon izloži v 1 uri in pol.

Aufladerji naj dobe od vagona premije 2 kroni. Dnevna plača se zvišaj za 40 vinarjev. Če so pretežki zavoji, morajo dobiti pomoč.

V elektrarni se zahteva, naj se zviša plača za 1 krono. Če dela kdo čez čas, naj se mu ne zaračuna le rdeča ura, marveč naj se mu zaračuna polovica plače.

Delavstvu v satinirni dvorani, na dan plačnemu, naj se izboljša plača za 40 vinarjev, na akord pa za 4 vinarje pri 100 kg. Nadure naj se plačujejo po predpisih.

Delavstvo pri vrtnarju zahteva, da se določi najnižja plača za delavke z 1 K 60 vin., za delavce pa z 2 K 20 vin.

Delavke pri sortiranju na akord zahtevajo 20 vinarjev več a 100 kg pri vseh vrstah. Pri rastriranem in fasaniranem papirju zahtevamo zdaj po 100 odstotkov, pri nečistem papirju pa 80 odstotkov.

Delavke pri papirju z vodenim znamenjem zahtevajo, naj se določi plača po izdelanih polah. Pri risu naj se zaračuni plača z 18 vin.

Delavke iz papirne dvorane naj se ne premeščajo in ne pošiljajo delati na polje in travnike. Če se pa pošljejo na polje ali pa ribat, naj dobe dvojnati šiht.

Delavke zahtevajo odškodnino za zamujen čas, ki ga izgube, če nosijo papir močit od rezalnih strojev v močilno skladišče.

Zlagalke (folcarce) zahtevajo, naj se zaračuna od risov, ki so se dozda zaračunali po 2, 4 vinarje, kar se je dozda zaračunalo s 4, naj se od zdaj s 6 vin. Od risov, ki so se dozda zaračunali s 50 odstotki, naj se v bodoče zaračuna s 100 odstotki ne glede na kakovost papirja in risov.

Pri embaliranju zahtevajo delavke, naj se pri »Matej«-papirju zaračuna od 100 paketov 2 K, za vezan papir tudi 2 K, ozek papir (Šmalpapier) pa z 1 K.

Pri bilet-papirju enkrat zavito se zaračunaj s 60 vin., za dvakrat zavito pa s 70 vin. Za »štrajfine« in za vzorne pole (Musterbogen) naj se pa piše dnevno vsaki delavki 1 ura poleg akorda.

Delavke, ki nosijo bind-papir v jenezijo iz Josefsthala, zahtevajo, naj se jim tudi pripiše 1 ura dnevno.

Števke (Zählerinnen) zahtevajo, naj se zaračuna 100 novih risov z 1 K 80 vin. Tudi pre-rezane pole naj se polnoštevilno zaračunajo.

Akordne delavke v rastrirni dvorani zahtevajo, naj se določi akord od 100 kron več odstotkov.

Na Ausschussbodnu bi moralo delati 5 delavk, delata pa zgolj dve, ostale tri morajo pa streči gospodom. Zahtevamo, naj se tem tudi izboljšajo plače, ker zaslužijo le 1 K 10 vinarjev, dasi delajo že vse nad 20 do 40 let.

Delavke pri kveršnajdmašinah na akord zahtevajo, naj se pri tankem papirju do 70 g izboljša za 40 vin.

V papirni dvorani zahtevajo delavke, da naj se pripišejo ure do polne dnevne plače, kadar je slab papir.

Akordne delavke pri fazanir-mašinah zahtevajo, naj se izboljša pri vsakem risu za 20 vinarjev. Dopeltformat se mora dopelt zaračunati. Naglašamo, da so nam že tu znižali plače. Pri papirju na platah naj se akord zviša za 40 vinarjev.

Tehtarce zahtevajo, da dobe od vagona 4 krone. Procenti naj se tako računajo, kakor zapisalki.

Izdelovalke vzornega papirja (Mustermacherinnen) zahtevajo, naj se jim zviša dnevna plača za 50 vinarjev.

Pri delilnem stroju zahtevajo akordne delavke, naj se določi z 8 vinarji pri 100 kg.

Pri bilet-strojih naj se zaračuna od 100 risov 2 K 40 vin., debeli papir se mora dvakratno zaračunati.

Delo naj se prične ob 7. uri zjutraj za delavstvo, ki se ne menja. Zato naj odpade polurni odmor od pol 8. do 8. ure zjutraj.

Kloranzecarji zahtevajo, naj se zviša plača za 1 K in naj se premije zaračunajo za vse tri in ne le za en stroj.

Zvišanje se utemeljuje z sedanjo draginjo.

Rudar.

Zagorje ob Savi. Rdeča vera. Vendar se je enkrat ponudila prilika Čobalu pokazati svojim privržencem, kakšen je pogreb brez duhovnika. V tukajšnjem rudniškem kamnolomu pone srečal se je Hrvat Komadina, kateri ni bil katoliške vere. Njegovi tovariši so šli naznanit kaplanu, kaj se je zgodilo, ta pa je šel takoj na lice mesta, da bi mu podelil zakrament sv. poslednjega olja. Hrvat je v teku ene ure umrl in ker so odločno povedali, da ni katoliške vere, se mu ni zvonilo in tudi ni bil cerkveno pokopan. To ni motilo njegovih tovarišev, pač pa Čobala, ki komaj čaka, kako bi našo duhovščino bolj blatil. Na dan pokopa dne 5. avgusta prišlo je okrog 20 njegovih tovarišev, da ga spremijo k zadnjemu počitku. Tudi Čobal je zbobnal skupaj nekaj svojih šurkov in kaplnov, da so potem lahko nadaljevali svoj umazan posel obrekovanja. Nesli so ga iz mrtvašnice brez vsakršne molitve s svečami v rokah. Ko ga položijo v grob, vzravna se mala postava Čobalova na grobu kakor petelin na gnoju. Ponosno začne prav po farizejsko hvaliti svoje krščanstvo! Zdel se je samemu sebi tako dober, da ni vedel naprej. Potem se še enkrat požene in pove tisti lažinamen soc. demokracije, da hoče priboriti ubogim tisto čast, ki jo zdaj uživa gospoda. Lahko mu verjame, kdor mu hoče. Mi pa dobro vemo, da je bil on radi častikraje obsojen. Torej krade jo, ne pa bori se zanjo!

Izplačevanje v gostilnah. Večkrat se je po shodih govorilo in razpravljalo in tudi »Naša Moč« je že parkrat poročala o tem, da bi delodajalci delavcem ob sobotah ne izplačevali v gostilnah, ker s tem se da prilika le velikim zapravljalivostim in pijančevanju. In če se katerikoli mora naglašati ta zahteva, je zlasti velike važnosti sedaj v poletnem času, ko se na vseh koncih in krajih daje priložnost za zapravljanje. Ako n. pr. vzamemo za zgled pri nas v Idriji, je tukaj neki zidarski mojster in ob enem gostilničar, ki ob sobotah ukaže vsakemu delavcu, da naj pride k njemu na dom po plačilo, ko bi vendar plačal lahko pri delu. Vsak delavec ne more porabiti četrte ure do njegovega doma, in seveda mora najprvo dati za pijačo, kajti, saj se vpraša vsakega: katerega boš in tako se priglodi, da marsikdo pusti v gostilni ves zaslužek. Želimo za enkrat, da bi se vsakega delavca, ki ima sedaj to nepotrebno pot, precej pri delu izplačalo, kajti s tem bi se marsikateremu olajšala pot; ako ne bo nič boljše, bomo pa še katero drugo izpregovorili!

Trbovlje. Veterani. Pri nas snujejo veteransko društvo, seveda z nemškim poveljnim jezikom. Tako bomo za eno paradno društvo bogatejši. Pazniško in delavsko podporno društvo, ki je bilo tudi bolj za parado, je vsled nespretnosti liberalnega vodstva propadlo. Na njegovo mesto naj stopijo zdaj veteranci in tolčejo maršeins. Ne tajimo, da imajo veteranska društva lep namen, a pri našem je pa že začetek tak, da mu lahko prerokujemo britki konec. Sama parada, in za to daj knap kakih 40 kron za obleko! Ali ni to atentat na naše žepe, ki imajo toliko pametnejših potreb? Veteranstvo naj pri nas špoga, kdor ima preveč denarja in preveč prostega časa! Potem se pa še nekateri čudijo, da hočejo Hrastničani ustanoviti »Sokol«, ki ima vsaj slovensko komando in strah pred čuki. Pa naj kdo reče, da nismo napredni...

Trboveljsko strokovno društvo rudarjev ima mesečni shod dne 16. t. m. pri Parašuhu.

Idrija. Občinska seja. Naš župan je zopet sklical občinsko sejo na dan 6. t. m., pri kateri je bil dnevni red sledeči: 1. Resolucija javnega ljudskega shoda dne 19. malega sprana v zadevi znižanja cene govejega mesa. 2. Dopolnilna volitev v občinsko starešinstvo.

Župan prebere resolucijo, katera se je sklenila na shodu dne 19. julija glede znižanja cene govejega mesa ter dá stvar v pretres. K besedi se oglasi veleučeni novi ravnatelj mokrškega konsuma, Štraus, ter predlaga, naj se vloži na c. kr. deželno vlado zahteva, da ona pritrdi, da morajo mesarji meso prodajati, ker je cena ži-

vini padla za 40 odstotkov, boljše meso po 56 krajcarjev, slabše pa po 48 krajcarjev. Mož bi bil tudi rad povedal cene na vinarje, pa ker je še malo časa ravnatelj, se ni še navadil na kro-ne in vinarje računati in mu je šla težka, tako da mu je moral zašepetati špehmajster Kokalj: reci po 1 K 12 vinarjev in po 96 vinarjev. Nato se oglasi k besedi prijatelj delavcev, notar Pegan, ter začne: Prosim, da me ne bo kdo napak razumel, jaz pripoznam, da je cena živini padla ne le za 40 odstotkov, ampak za 50 odstotkov. mesarji so pa znižali cene mesu le za 8 vinarjev, kar je vse premalo. Ali občina nima pri nastavljanju cene mesu nič opraviti; da bi pa občina napravila svojo mesnico, pa tudi ne more riskirati. Tudi, ako se občina pritoži na deželno vlado, bo morda ta zavlačevala, da med tem časom zopet cena živini nastane višja. Imamo pa dve organizirani stranki, kateri imata svoja konsuma ter imata pravico tudi meso prodajati in te-le stranki naj napravita svoji mesnici. Drugo, kar mislim, da bi bilo tudi doseženo za znižanje cene pri mesu, pa naj rudarji bojkotirajo meso, kakor so pivo, saj delavec lahko izhaja brez mesa: poglejte kmetske ljudi, kako so čili in zdravi, pa ne jedo mesa. Sprejel se je z veliko večino predlog virilista Štrausa, Pegana pa, ki kot pristen liberal, nižjim slojem vsak dan še mesa ne privoščiti na mizo, pa je padel.

Pri drugi točki je omenil župan, da je pisal iz Ljubljane nekdanji nadšpehmajster Antekristjan, da naj županstvo počaka do polovice meseca avgusta z volitvijo občinskega svetovalca (morda se mu zdé prevroča tla v Ljubljani in okolici). Ker se pa po občinskem redu mora izvoliti občinski svetovalec že danes, hoče župan dati volitev na glasovanje. Socialni demokrati zaupijejo, da Kristan ni še 14 dni v Ljubljani; župan pravi: Jaz sem prepričan, da Kristana ni še več ko 14 dni v Idriji, jaz nimam tudi nič proti njemu, vsekakor pa se mora izvoliti danes namesto njega drugi občinski svetovalec, ako pa morda pride Kristan nazaj v Idrijo, pa lahko danes izvoljeni občinski svetovalec odstopi ter predlagam, da se izvoli Štraus v občinski svet, kakor tudi v vse odseke, v katerih je bil Kristan. Na te sladke besede je socialnim demokratom odleglo ter so glasovali za županov predlog. Nato je sledila tajna seja.

Socialni demokrati vedno več mesecev za nami. Že meseca novembra lanskega leta je vložilo naše strokovno društvo v Idriji resolucijo občinskemu odboru, da naj kaj ukrene glede znižanja cen govejega mesa, ali dosedaj se ni še nič ukrenilo, največ po krivdi debelega Tončka. Sedaj, ko se je Tonček preselil v Ljubljano, pa takoj pridejo socialni demokrati s predlogom popolnoma v tem smislu, kakor smo ga mi že postavili lanske leto. Mi predobro poznamo naše socialne demokrate, zatoorej pa tudi vemo, da tudi letos nimajo prave volje nekoliko pritisniti naše liberalne mesarje.

Prometna zveza.

Člane »Prometne zveze«, ki dobivajo »Našo Moč«, lepo prosimo, da nam naznanijo svoje prave naslove. Vsled preselitve članov, se je zadnji čas zgodilo, da več članov ni dobilo lista. Zato prosimo vse načelnike plačilnic in nabiralnic, da nam naznanijo še ta mesec vse natančne naslove tistih članov, ki žele »Našo moč«.

Upravništvo.

Ljubljanski tramvajski uslužbenci! Za vzgled naj vam bodejo zagrebški tramvajski uslužbenci, ki so vsi do zadnjega moža organizirani. Vodili so že dve stavki. Zmaga je bila obakrat na njih strani, ker so bili vsi organizirani. Zato pa tudi Vi Ljubljančani ne smete zaostati za svojimi zagrebškimi kolegi. Pristopajte torej k »Prometni zvezi«. Svoj pristop javite pri gosp. Milavcu v Zalokarjevih ulicah. Kdo bode pivi?

Dobro pozna drž. poslanec Prohazka socialne demokrate. Ko je zadnjič drž. poslanec Prohazka v državni zbornici poročal o postavi za državne uslužbence, sta nad njim cel čas upila soc. dem. poslanca Schuhmeyer in Forstner. Poslanec Prohazka je pa rekel: »Vaš način je, da vse izdatke zvišujete, če pa vlada zahteva pokritje, ga ji ne dovolite.« S tem je poslanec Prohazka soc. dem. voditelje in poslance dobro označil. No, mi smo pa že zadnjič povedali, da socialno-demokratskim poslancem ni prav nič za ljudstvo in njega koristi, ampak le zato upijejo, da potem agitirajo. Za železničarje so visoko vsoto predlagali, kje naj se pa ta vsota dobi, niso povedali. Predlagali so pa tudi tako,

da bi višji več dobili, nižji pa nič. To je ljubezen do ljudstva! Sram vas bodi!

Košana. Dne 2. avgusta je bil tu pri nas shod, ki je veljal tudi za železničarje in se ga jih je tudi nekaj udeležilo. Gosp. Milavec je v poljubni besedi razlagal pomen »Prometne zveze« in nas navdušil zanjo. Vsi smo bili uverjeni, da je edino »Prometna zveza« za železničarje primerno društvo, ki se poteza za železničarske koristi in skrbi tudi gmotno za svoje člane. Govorila sta tudi še drž. poslanec Gostinčar in Ivan Nep. Gostinčar. Pri nas se jasni. Dasiravno hodi k nam vedno Kopač iz Trsta, vendar gre za krščansko stvar vedno boljše. Kolikorkrat pride Kopač v Št. Peter in ima shod, vselej jih je manj. Seve, Kopač hodi le po krofice, prinese pa nikoli nič. O pač, nekaj dobrega le stori. Sveto pismo in bogoslovje nam razlaga, to pa tako in v takih besedah, da je več hudih socijev hudih nanj, ker laže, kot bi orehe stresal. Zadnjič jih je bilo na shodu 24, zdaj jih bo imel pa še manj. Kajne, Kopač, Trst ni daleč od Št. Petra, pa vendar kmalu ne bo več toliko kronic, kolikor jih porabiš za to pot.

Stavkati nameravajo železniški zdravniki. Koncem septembra se bo vršil na Dunaju shod železniških zdravnikov, kjer bodo stavili zdravniki svoje zahteve. Če se jim ne bo ugodilo, nameravajo pričeti s stavko. Dan pred dunajskim shodom pa bo veliko manifestavno zborovanje železniških zdravnikov iz Češke.

Ljubljanski južni kolodvor bodo pričeli še letos prezidavati, ker so se glede stroškov zjediniili mesto Ljubljana, državna železnica in južna železnica. Železniško ministrstvo prispeva k skupnim stroškom 30 odstotkov.

Koledar »Prometne zveze« za leto 1909, je že v tisku in se bo razpošiljal naročnikom že koncem avgusta. Vodstvo prosi vse načelnike podružnic in plačilnic, naj opozore člane na ta koledar, ga priporočajo in nabere naročnikov. Dolžnost vsakega člana bi morala biti, da si naroči koledar »Prometne zveze«. Zato vsi na delo, da bo koledar hitro razprodan.

Ne pozabite na štrajkujoče delavstvo v Medvodah, na Goričanih in v Vevčah! Prirejte zbirke zanje!

Tobačno delavstvo.

Za draginsko doklado tobačnemu delavstvu.

11. t. m. zvečer se je vršil shod ljubljanskega krščansko-socialnega delavstva v prostorih »Uniona«. Bilo je navzočih več kot 300 delavk in delavcev. Shod otvori Čatar in predstavi zastopnika oblasti. Namen shodu je, posvetovati se o odpomočkih proti sedanji draginji. Župnik Brenc iz Preske se prisrčno zahvaljuje delavstvu za simpatije, ki jih izkazuje štrajkujočim sotrpinom v medvoški in vevški papirnici. Nato se prebere prošnja za draginsko doklado, ki se bo po državnem poslancu Gostinčarju predložila pristojni oblasti. Prošnja se glasi: »Na shodu »Podpornega društva« in krajevne skupine avstrijske krščanske zveze tobačnih delavcev in delavk v ljubljanski c. kr. tobačni tovarni se je soglasno sklenilo, da se vloži sledeča prošnja: Sedanja draginja v Ljubljani je izredna in taka, kakršne ni morebiti nikjer drugod v naši državi. Če izvezamo kopališke in letoviške kraje v sezoni. Izredno so draga stanovanja, dražja kakor v večjih mestih. Građe se v mestu namreč hiše z velikimi stanovanji, ki jih delavstvo ne more plačevati, na manjša stanovanja pa nihče ne misli in ker ni zadostno malih stanovanj, so zato neprimerno draga, ker se zelo iščejo. Poleg dragih stanovanj pa vlada na ljubljanskem trgu neizmerna draginja. Mleko, ki je prej stalo 16 vinarjev, stane zdaj 20 vin., a tudi ostala živila so grozno draga. V seji ljubljanskega obč. sveta dne 21. julija 1908. je naglašal občinski svetnik Mayer, da še v Londonu ni take draginje, kakršna vlada v Ljubljani. Na to upliva tudi dejstvo, da prihaja na ljubljanski trg vedno manj, živil, ker se po vedno razvitejši gospodarski organizaciji kmečkega stanu razpečava jo kmečki pridelki na svetovnem trgu. Delavstvo se v sedanjih razmerah ne more preživeti in je z redkimi izjemami zadolženo. Ker ne izhaja s svojim zaslužkom, je navezano veliko delavstva na postranske zaslužke. Izredno draginja je priznala tudi c. kr. vlada, ki je pomaknila ljubljansko uradništvo v II. aktivitetni razred. Z ozirom na navedeno ponovno prosimo: Dovolj naj se ljubljanskemu c. kr. tobačnemu delavstvu draginska doklada, ki naj bi znašala najmanj 25 odstotkov plače.

Ta sestava prošnje se je soglasno odobrila. Nato je govoril F. Terseglav. Izhajajoč iz draginje in slabega gmotnega položaja delavstva, je med vzroki navajal razum občegospodarskih razmer tudi pomanjkanje smisla za organizacijo. Nato je izvajal, kako organizacija, ki je med vsemi družabnimi organizmi najvažnejši, delavca vzgaja k inteligentnosti, mu razširi duševno obzorje, mu daje odporne moči in ga povzdiguje, da ni samo, ampak se tudi zaveda, da je več kot pridobitni činitelj v gospodarskem življenju, ki ga zgolj izrabljajo. Pravega prepričanja zato v delavskih vrstah večkrat ni, ker niso delavske sile in sposobnosti združene v smotrenem organizmu. To mora naš cilj biti: Postaviti socialni demokraciji nasproti trdno organizacijo, da se na ta način omogoči pošten boj načel! (Veliko odobravanje.) Medsebojno sumničenje in pretnje, da bomo drug drugega ugonobili, ne morejo privedi do

- Ne pozabite na štrajkujoče delavstvo v
- Medvodah, na Goričanih in v Vevčah!
- Prireajte zbirke zanje!

Cene brez konkurence!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19,

priporoča svojo

veliko zalogo izgotovljenih oblek za dame, gospode, dečke in deklice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v

konfekciji za dame.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

Izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe.

Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.

Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip

Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Potniki v Ameriko

Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo

Simona Hmeletza

na

v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.

Škafovrstna Pojasnuta deajo se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga

Solidno blago

Zmerne cene